

BÀI 6

"TRUYỆN KIỀU" CỦA NGUYỄN DU

ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

Bài tập

1. Hoàn cảnh xã hội thời đại Nguyễn Du và cuộc đời tác giả đã có ảnh hưởng như thế nào đối với việc sáng tác *Truyện Kiều*?

2*. Qua việc tìm hiểu cốt truyện và các đoạn trích trong SGK *Ngữ văn 9*, tập một, em hãy phân tích nhân vật Thuý Kiều để làm nổi bật giá trị nhân đạo của *Truyện Kiều* (Bài tập này làm sau khi đã học xong các đoạn trích *Truyện Kiều* trong SGK).

3. So sánh cách kết thúc *Truyện Kiều* với cách kết thúc của truyện cổ tích.

4. Về cơ bản, thể loại truyện Nôm (như *Truyện Kiều*, *Truyện Lục Vân Tiên*,...) thuộc loại hình nào?

A – Trữ tình

B – Tự sự

C – Kịch

Gợi ý làm bài

1. Đọc mục I – Nguyễn Du (trang 77, SGK), kết hợp với bài giảng của thầy (cô) giáo để làm bài tập này.

Thời đại Nguyễn Du là thời đại khổ đau, bế tắc và đầy những biến động dữ dội. Khổ đau, bế tắc bởi xã hội phong kiến Việt Nam nửa cuối thế kỉ XVIII – nửa đầu thế kỉ XIX bước vào thời kì khủng hoảng trầm trọng. Tầng lớp thống trị suy thoái, trong nước thì tranh quyền đoạt lợi quanh chiếc ngai vàng mục ruỗng, đối ngoại thì thần phục ngoại bang. Đời sống nhân dân vô cùng cực khổ, điêu đứng. Trong bầu không khí xã hội ấy, phong trào nông dân khởi nghĩa nổ ra liên tục mà lớn nhất là cuộc khởi nghĩa Tây Sơn. Ngọn cờ đào của người anh hùng áo vải Nguyễn Huệ phát lên đã làm "Một phen thay đổi sơn hà", quét sạch các tập đoàn phong kiến Lê – Trịnh, Nguyễn, quét sạch hai mươi vạn quân Thanh xâm lược, xoá đi nạn chia cắt đất nước, thu giang sơn về một mối. Sau những biến động dữ dội ấy, đất nước lại chìm trong chế độ phong kiến độc đoán triều Nguyễn. Lịch sử vẫn chưa mở được hướng đi. Những đổi thay kinh thiên động địa ấy đã tác động mạnh vào nhận thức và tình cảm Nguyễn Du để ông hướng ngòi bút vào hiện thực "Trái qua một cuộc bể dâu – Những điều trông thấy mà đau đớn lòng".

Trong những biến động dữ dội của thời đại, Nguyễn Du đã sống một cuộc đời nhiều thăng trầm, từng trải. Xuất thân trong một gia đình đại quý tộc, nhưng Nguyễn Du đã phải sống phiêu bạt nhiều năm gió bụi, hết ở Thăng Long lại về quê nội ở Hà Tĩnh, quê ngoại ở Bắc Ninh. Năm 1789, khi Tây Sơn ra Bắc, ông chạy lên Thái Nguyên, về Thái Bình (quê vợ) rồi về Hà Tĩnh sống cuộc đời ẩn dật làm "dân chài biển Nam", "phường săn núi Hồng". Thời gian lưu lạc ở đất Bắc, nhà thơ gọi là mười năm gió bụi. Khi Nguyễn Ánh lên ngôi (1802), Nguyễn Du ra làm quan, đã từng đi sứ Trung Quốc, từng qua nhiều vùng trên đất Trung Hoa rộng lớn với nền văn hoá rực rỡ.

Nguyễn Du từng trải qua những biến động lịch sử, đi nhiều, tiếp xúc nhiều với những cảnh đời, những con người, những số phận,... Điều đó ảnh hưởng lớn đến sáng tác của nhà thơ. Bức tranh xã hội nhiều vẻ, thế giới nhân